

Ředitel ND: PhDr. Ondřej Černý
Šéf činohry ND: Michal Dočekal

TISKOVÁ ZPRÁVA

Henrik Ibsen

Nepřítel lidu

Mít moc neznamená mít pravdu.

PREMIÉRA 26. A 27. ÚNORA 2009 VE STAVOVSKÉM DIVADLE

Henrik Ibsen

NEPŘÍTEL LIDU

přeložil: František Fröhlich

Režie: Ivan Rajmont

Scéna: Martin Černý

Kostýmy: Michaela Hořejší

Dramaturgie: Iva Klestilová

Hudba: Petr Kofroň

MUDr. Tomáš Stockmann

Kateřina Stockmannová

Petra, jejich dcera

Petr Stockmann

Morten Kil

Hovstad

Billing

Horstev

Aslaksen

David Prachař

Jana Boušková

Pavla Beretová

Jan Hartl

Ladislav Mrkvička

Saša Rašilov

Jan Novotný

Petr Pelzer

Vladislav Beneš

premiéra: 26. a 27. února 2009 ve Stavovském divadle

Nepřítel lidu se může na první pohled jevit jako jednoduchá až tezovitá hra, ve které je už od prvních stran, zdá se, vše jasné. Doktor Stockmann – lázeňský lékař, provede rozbor vody, kterou pijí lázeňští pacienti a zjistí, že je infikovaná „infuzoriemi - nálevníky“, kteří škodí lidskému organismu. Rozhodne se svůj objev zveřejnit a očistit nejen infikovanou vodu, ale i celé město. Všechny důvody, které uvádí sice zní nadměrně logicky, jenže situace se začne komplikovat. „Nálevníci“ totiž nejsou vidět, a když není něco vidět, tak to není. Navíc se v městečku rozbíhá předvolební boj a na místo starosty kandiduje bratr doktora Stockmanna, kterému tento objev značně komplikuje kandidaturu. Do celé věci se zapojí novináři a z objevu se stane předmět sporů o moc ve městě.

Henrik Ibsen nám zhruba sto let před vznikem ekologického hnutí načrtl v postavě doktora Stockmanna prvního skutečného ekoteroristu. Z hlediska převládajících měřítek dnešního davu je to nesporně krajně záporný hrdina. Provinil se zdaleka nejen tím, že hodlal veřejně poukázat na existenci „neviditelných zvířátek“, která z léčebné vody činí smrtelnou látku, smrtelnou zejména pro prosperitu všemi tak milovaného malého městečka. Jeho mnohem závažnější provinění spočívalo v tom, že upozornil na toxicitu samotné víry v možnosti nekonečného a ke všem okolnostem zcela lhostejného růstu. Tato víra otravuje stále silnějšími dávkami nejen přírodu, ale také vztahy mezi lidmi a vztah člověka k sobě samotnému.

„Většina nemá nikdy právo na své straně. Tohle patří k takovým těm společenským lžím, proti nimž se svobodný, myslící člověk musí bouřit. Kdo utváří většinu obyvatel, a to v každé zemi? Lidé chytří, nebo lidé hloupi? Hloupých je všude na celém světě děsivá naprostá většina. A to přece nemůže být správné, aby hloupi vládli chytrým! Většina má moc - bohužel; ale právo nemá. Právo mám já a těch pár ostatních; jednotlivci! Právo má vždycky menšina.“ (citace ze hry)

Ibsen nám naštěstí dopřál opravdový happy end. První ekoterorista – doktor Stockmann je - zatím jen symbolicky kamenován a je mu doporučeno, aby co nejrychleji opustil hradby města. Tímto obětováním se cítí být jeho spoluobčané dokonale očištěni, i když vše ostatní v jejich městečku zůstává beznadějně kontaminováno.

Společensko politické drama „Nepřítel lidu“ je kritikou národa bez poctivých a zanícených vůdců.

(Vybráno z článku Jana Kellera - Nepřítel rituálů, který otiskujeme v programové brožuře k inscenaci)

K premiéře připravujeme výstavu v Mozartově salonku Stavovského divadla
„IBSENOVY HRY V NÁRODNÍM DIVADLE“

Výstava připomíná dobovými dokumenty – především vývěskami k premiérám a fotografiemi, ale u některých titulů i přehledy obsazení – inscenace Ibsenových her v Národním divadle.

Vliv Henrika Ibsena (1828 – 1906) na vývoj světové dramatiky byl převratný.

I naši literáti a dramaturgové (např. Jan Neruda, Jakub Arbes a další) v něm rozpoznali moderního autora a velkého dramatika a jeho hry u nás prosazovali. První uvedení jeho her (*Opory společnosti /1878/* a *Paní Inger na Oestrotě /1883/* - ještě v Prozatímním divadle) neproběhlo hladce a nesetkalo se s úspěchem. Úspěšná nebyla ještě ani premiéra *Oernulfovy výpravy* (1885), kterou do repertoáru divadla zařadil za svého dramaturgického působení v Národním divadle Ladislav Stroupežnický, jenž považoval Ibsena za největšího zahraničního dramatika své doby. Inscenování Ibsenových dramát znamenalo hledat zcela nový styl, jiné hraní ale i jiný způsob vnímání představení publikem.

Za Stroupežnického působení byla potom uvedena významná premiéra *Nory* (1889), kterou už provázel větší zájem, a *Nepřítel lidu* (1891).

Na začátku 20. století se ujal uvádění Ibsena v Národním divadle Jaroslav Kvapil. Ibsenovy hry, jimž se věnoval soustavně (jako překladatel a režisér), spoluvytvářely páteř jeho nového dramaturgického programu. Našel oporu a spřízněnost i v některých hercích, především v Haně Kvapilové a Eduardu Vojanovi, ale i v Karlu Želenském, Janu Vávrovi, Rudolfovi Deylovi, Marii Hübnerové, Leopoldě Dostalové a dalších. A Ibsen se stal pevnou součástí repertoáru divadla.

Dramaturgie Národního divadla se k Ibsenovi vrací stále. Z významných inscenátorů pozdější doby nutno uvést jména režisérů Vojty Nováka, Karla Dostala, Jana Bora, z posledních let si pamatujeme inscenace Ivana Rajmonta (*Divoká kachna*), Lubomíra Vajdičky (*John Gabriel Borkman*) a Jana Kačera (*Peer Gynt*).

Dosud uvedla činohra Národního divadla třicet premiér Ibsenových her.

-dv-

Následující premiéry činohry v sezoně 2008/2009:

Lenka Lagronová

PLÁČ

režie : Jan Kačer

světová premiéra: 19. května 2009 v Divadle Kolowrat

Tracy Letts

SRPEN V ZEMI INDIÁNŮ

režie: Michal Dočekal

česká premiéra: 5. a 6. června 2009 ve Stavovském divadle

Julius Zeyer

RADÚZ A MAHULENA

režie: J. A. Pitínský

předpremiéra: 18. a 19. června 2009 v Národním divadle

Kontakty:

PhDr. Ondřej Černý

ředitel Národního divadla

tel: +420 224 901 250

fax: +420 224 932 092

e-mail: o.cerny@narodni-divadlo.cz

Michal Dočekal

šéf činohry Národního divadla

tel: +420 224 902 120

fax: +420 224 902 122

e-mail: m.docekal@narodni-divadlo.cz

Iva Klestilová

dramaturg činohry Národního divadla

tel: +420 224 902 128

fax: +420 224 902 122

e-mail: i.klestilova@narodni-divadlo.cz

www.narodni-divadlo.cz

Připravil: Tomáš Staněk, public relations činohry,

tel: 224 902 126, mobil: 605 207 249, e-mail: t.stanek@narodni-divadlo.cz